

Ростислав ПРИРІЗ

«Християнин» означає «носій помазання», «месіянська людина» – той, хто бере участь у помазанні Месії. Походить це слово від імени Христос, але не в тому значенні, що Він є засновником християнства. Перші християни себе так не називали. Вони називали себе братами, учнями... Апостол Павло називав християн «святі». Відомо, що погани Антіохії дали членам Церкви, яка народжувалася, назву «християни» (Ді.11:26), оскільки їх вважали учнями якогось «Хрестоса». Вони не знали справжню етимологію терміна «християнин», який походить від слова «христос», що означає «помазаний» – той, хто прийняв помазання.

Як я був полюбив вас, так любіте й ви один одного! З того усі спізнають, що мої ви учні, коли любов взаємну будете мати. Йо. 13,34-35.

Людина, створена на образ і подобу Божу, має у собі глибоке прагнення до Бога, тугу за Ним. Це – внутрішня туга за щастям, джерелом якого є сам Бог. Перебувати близько біля люблячого Бога – це найцінніший скарб, якого шукає людина. Таке прагнення міцно вкорінене в серцях усіх людей. Це завдання не накинута зовні, а породжене природною схильністю прагнути Бога, яка є всередині людини. Життя з Богом веде до цілковитого обоження людини. Вже живе не людина сама в собі, а Бог у ній. Господь прагне, аби внутрішній світ людини був образом Його доброти і любові. Як бачимо, мета людського життя – це, насамперед, покликання до життя з Богом. Про це говорить апостол Павло: «Живу вже не я, а живе Христос у мені» (Гал. 2:20). Як «нова людина» у Христі, християнин покликаний об'явити цю «новизну» у всіх галузях свого життя. Початковим етапом християнського життя є навернення, яке полягає у відмові від гріха і прямованні до святости. Це – невпинне прямовання до мети життя кожного християнина – життя з Богом. Щоб це здійснити необхідно знайти себе у правді, тобто, глибоко себе пізнати. Самопізнання допомагає усвідомити становище, у якому в цей момент перебуваємо, і водночас знайти потребу виходу із цієї ситуації. Самопізнання – це процес, який потребує часу і є необхідним на кожному етапі християнського життя. Самопізнання є не тільки результатом зусиль людини, не суто інтелектуальним пізнанням, а пізнанням духовним, пізнанням серця. Це – просвітлення, яке одержує людина внаслідок благодаті Святого Духа. У самопізнанні віднаходимо у собі гріх, який нищить і веде до смерті. Через гріх зникає розуміння сенсу життя, на передній план виходить внутрішній неспокій, відчуття самотності, страх за майбутнє. Це хвороба, яка нищить, убиває почуття власної гідності та посилює недоброзичливість до інших. Гріх – це зло, за яким стоїть диявол, котрий намагається знищити план Божий щодо людини. Усвідомлюючи існування гріха в собі, а також спостерігаючи його наслідки, можна усвідомити, що таке гріх за своєю суттю. Боротьба з гріхом – це наступний, дуже істотний елемент становлення духовного життя. Ця боротьба має бути безперервна. Внутрішня переміна може відбутися тільки тоді, коли людина віднайде себе в правді і розпізнає в собі стан внутрішньої хвороби. Після такого усвідомлення гріха потрібно його відкинути. Визнання гріха – перший етап його відкинення. Наступним кроком є прагнення бути відкритим на дії Бога. Відкинення гріха – це повернення до особистого зв'язку з Богом. Одним із проявів навернення є здатність пробачати, яка свідчить про те, що серце вільне від гніву, жалю й ненависти. Його наповнює дух любові. Наступними проявами навернення є прагнення святости.

Прагнення досконалости робить нас готовими до самовідречення. Таке прагнення має пронизувати думки й серце християнина. Воно має бути сповнене тугою за Богом, інакше можна дуже легко піддатися знеохоченню і спокусам. Після відкинення гріха своє життя маємо наповнити чеснотами. Життя в чеснотах – це віддзеркалення Божого образу. Дуже важливу роль в нашому житті відіграє молитва, оскільки людина ослаблена гріхом, тому потребує сили і Божої допомоги. Молитовне життя християнина повинно постійно розвиватися, стаючи зрілішим, бо є необхідним засобом, що служить осягненню найвищої мети – освячення. Завдяки молитві Святий Дух може просякати в глибини серця і таким чином задовольняти духовний голод, який відчуває людина. Молитися – це означає бути постійно готовим до невпинної боротьби з пристрастями. Завдяки молитві можемо їх перемогти. Важливими засобами, що допомагають досягти освячення є Святі Таїнства. Завдяки участі у таїнствах оздоровлення людини від хвороби гріха є повнішим, бо благодать, яка діє в них, зміцнює її у творенні добра і водночас дає силу перемагати зло. Завдяки участі у Святих Таїнствах духовне життя християнина більше активізується. Вони посилюють прагнення поєднатися з Богом і допомагають розвиватися чеснотам. Такою є загальна картина християнського життя, основана на вченні святого Василія Великого. Наука Святих Отців є актуальною і сьогодні, проте все ж таки варто кілька слів сказати про сучасність. Однією з найбільших бід сьогодення є секуляризація. Оцінюючи сучасну добу, особливо потрібно звернути увагу на секуляризацію науки, суспільної, політичної, культурної та виховної діяльності. Її характерна відмова від усього Божого, вічного в людині. Виникає ця відмова з розуміння світу, як самодостатнього, не потребуючого Бога, Він стається непотрібним, навіть перешкоджає. Як бачимо, секуляризм підкреслює пізнавальну велич людського розуму і оминає надприродний елемент, прямуючи до його заперечення. Таким чином він перетворюється в ідеологію світу без Бога. Людське життя тоді стає скероване до дочасного. Применшується значення творчості, яка стає служницею раціональних потреб людини. Сучасна позиція позитивізму дала поштовх споживацькій і гедоністичній культурі, в якій правдива мета людського життя відсувається на задній план. Тому сьогодні так важливо не бути полоненим цими заниженими мірками покликання людини. Бути християнином – це свідчити своїм життям, вчинками, поведінкою про Христа, в Котрому правдива мета всіх людей, і Котрий є віддзеркаленням справжнього покликання кожного, бо у Його житті Бог об'явився найповніше.

Р. Приріз. Що означає бути християнином? // Слово № 2 (36) (2008) с. 10-11